

ประกาศกรมวิชาการเกษตร

เรื่อง โฆษณาคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘

ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดขั้นตอนการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน โดยให้กรมวิชาการเกษตร ดำเนินการตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชที่ยื่นคำขอ นำปิดประกาศที่กรมวิชาการเกษตร และที่ในเว็บไซต์ของกรมวิชาการเกษตร เพื่อให้บุคคลทั่วไปได้มีโอกาสทักท้วงภายใน ๓๐ วันนับแต่วันปิดประกาศ นั้น

บัดนี้ ได้มีผู้มายื่นคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชของข้าวพันธุ์เขียววง ให้เป็นพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ซึ่งกรมวิชาการเกษตรได้ตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชมดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอประกาศลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของข้าวพันธุ์เขียววง GS. No. 8974 ให้ทราบโดยทั่วกัน ประกาศตามเอกสารแนบท้ายประกาศนี้ และหากมีผู้ใดประสงค์จะทักท้วงหรือมีข้อพิสูจน์ว่าการยื่นคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนดังกล่าวเป็นไปโดยมิชอบ ให้แจ้งที่กลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๙๔๐-๗๒๑๔ ภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันปิดประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

ลงนาม

(นายจิรากร โกศัยเสวี)

อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

ข้าวพันธุ์เขียววง GS. No. 8974

ผู้ขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมการข้าว (ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย สำนักวิจัยและพัฒนาข้าว)
 ที่อยู่ เลขที่ 50 ถ.พหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
 โทรศัพท์ 02 561 4536

แหล่งที่มาและประวัติ

ประเทศไทยมีความหลากหลายในแต่ละภูมิภาค ทำให้มีทรัพยากรพันธุกรรมข้าวโดยเฉพาะพันธุ์พื้นเมืองจากแหล่งต่าง ๆ ทั่วประเทศค่อนข้างมาก ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะของพันธุ์ เช่น ลักษณะทางสัณฐานวิทยา ลักษณะทางการเกษตร คุณภาพเมล็ด ความต้านทานและทนทานต่อสภาพแวดล้อมที่มีปัญหา จากการศึกษากรมการข้าวได้มีการรวบรวมพันธุกรรมข้าวในประเทศตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2492 ทำให้ได้พันธุ์ข้าวจำนวนมาก ข้าวเหนียวเขียววงซึ่งเป็นพันธุ์พื้นเมืองส่วนหนึ่งได้ถูกรวบรวมและเก็บรักษาไว้ที่ศูนย์ปฏิบัติการและเก็บเมล็ดเชื้อพันธุ์ข้าวแห่งชาติ อาคารทรัพยากรพันธุกรรมพืชสิรินธร ภายในบริเวณศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ได้มีการจำแนก ปลุกฟื้นฟูและบันทึกลักษณะประจำพันธุ์ โดยนางสาวอรพิน วัฒนเสถ์ ตำแหน่งขณะนั้นคือนักวิชาการเกษตร 7ว ศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี สถาบันวิจัยข้าว กรมวิชาการเกษตร (ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านปรับปรุงพันธุ์ข้าว สำนักวิจัยและพัฒนาข้าว กรมการข้าว) ต่อมาในฤดูนาปี 2548 ศูนย์บริการวิชาการด้านพืชและปัจจัยการผลิต เชียงราย (ปัจจุบันคือศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย) ได้ขอซื้อพันธุ์ข้าวเหนียวเขียววงจำนวน 28 สายพันธุ์ ๆ ละ 10-15 กรัม มีความงอกไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90 จากศูนย์ปฏิบัติการและเก็บเมล็ดเชื้อพันธุ์ข้าวแห่งชาติ มาปลูกศึกษาและคัดเลือกพันธุ์ โดยนายพายุภุเบศวร์ มากกุล ซึ่งพิจารณาจากสายพันธุ์ที่เป็นข้าวเหนียว มีลักษณะคุณภาพทางกายภาพคือขนาดเมล็ดเล็กและเรียวยาว หลังการเก็บเกี่ยวนำตัวอย่างเมล็ดพันธุ์ไปให้เกษตรกรที่เคยปลูกข้าวเหนียวเขียววงซึ่งขณะนั้นเปิดกิจการเป็นเจ้าของโรงสีและแปรรูปข้าวเหนียวเขียววงในจังหวัดเชียงรายพิจารณาและโรงสีได้คัดเลือกไว้จำนวน 3 สายพันธุ์ จากนั้นจึงได้เริ่มทำการคัดเลือกพันธุ์บริสุทธิ์ตั้งแต่ปี 2549-2551 โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบหมู่ (mass selection) จนได้สายพันธุ์บริสุทธิ์ทั้ง 3 สายพันธุ์รวมทั้งบันทึกลักษณะประจำพันธุ์ไว้ทั้งหมด ปี 2549-2554 ทดสอบปฏิบัติการต่อโรค แมลง การตอบสนองต่อปุ๋ยไนโตรเจน วิเคราะห์คุณภาพเมล็ดทั้งทางกายภาพและเคมี องค์ประกอบทางเคมี คุณค่าทางโภชนาการและปริมาณสารต้านอนุมูลอิสระ ปี 2552-2554 นำข้าวเหนียวเขียววงดังกล่าวเปรียบเทียบผลผลิตภายในสถานีที่ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย ปี 2552 เปรียบเทียบผลผลิตในนาเกษตรกรจังหวัดเชียงราย จำนวน 5 แปลง ได้แก่ อำเภอเมือง 2 แปลง อำเภอแม่จัน 2 แปลง และอำเภอเวียงชัย 1 แปลง ปี 2553 และ 2554 ที่อำเภอเมือง ปีละ 1 แปลง การดำเนินการในนาเกษตรกรได้ให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการประเมินความชอบและคัดเลือกพันธุ์ระยะก่อนการเก็บเกี่ยวโดยพิจารณาจากลักษณะทางการเกษตรคือความสูงของลำต้น จำนวนรวงต่อกอ ลักษณะรวง จำนวนเมล็ดต่อรวงและลักษณะเมล็ดระยะหลังการเก็บเกี่ยวพิจารณาจากลักษณะของข้าวเปลือก

และข้าวสาร และสุดท้ายนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ของหวานได้แก่ข้าวเหนียวมูนให้ผู้บริโภคประเมินความชอบ จนได้สายพันธุ์ GS.No. 8974 ซึ่งเป็นข้าวเหนียวเขี้ยวงูที่มีลักษณะเหมาะสมที่สุด โดยข้าวเหนียวเขี้ยวงูพันธุ์นี้ ผลผลิตเฉลี่ยเมื่อปลูกภายในสถานีได้ 395-527 กิโลกรัมต่อไร่ ในนาเกษตรกรได้ 371-484 กิโลกรัมต่อไร่ มีขนาดเมล็ดเล็ก เรียวยาว เมล็ดข้าวเปลือกสีฟางก้นจืด ข้าวกล้องสีขาว เมื่อนึ่งสุกแล้วข้าวมีความขาว นุ่ม เหนียวติดกันแต่ไม่ละ มีความเลื่อมมันค่อนข้างมากและมีกลิ่นหอม เมื่อทดสอบความชอบของผลิตภัณฑ์แล้วพบว่าผู้บริโภคชอบมากกว่าพันธุ์ กข6

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ชนิด	ข้าวเหนียว ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Oryza sativa</i> L.
ประเภท	พืชล้มลุก วงศ์หญ้า เป็นข้าวนาสวน ไร่ต่อช่วงแสง
ต้น	ทรงกอตั้ง ปล้องสีเขียว ลำต้นแข็ง ความสูงถึงปลายรวงเฉลี่ย 183 เซนติเมตร ความยาวรวงเฉลี่ย 23.5 เซนติเมตร
ใบ	สีเขียว มีขนบ้าง กาบใบสีเขียว ใบธงยาวเฉลี่ย 42.4 เซนติเมตร กว้างเฉลี่ย 1.36 เซนติเมตร ลักษณะใบธงหักลง ใบแก่เร็ว
ดอก/ช่อดอก	ยอดดอกสีชมพู ยอดเกสรตัวเมียสีขาว กลีบรองดอกสีเขียวอ่อน คอรวงยาว รวงแน่นและแตกกระแงปานกลาง
เมล็ด	จำนวนเมล็ดดีต่อรวงเฉลี่ย 124 เมล็ด สีของเปลือกเมล็ดในระยะสุกแก่สีฟาง ก้นจืด ไม่มีขน ไม่มีหาง กลีบรองดอกสีขาว เมล็ดเรียวยาว ขนาดของเมล็ดข้าวเปลือกยาว 10.74 ± 0.32 มิลลิเมตร กว้าง 2.35 ± 0.06 มิลลิเมตร หนา 1.89 ± 0.04 มิลลิเมตร ขนาดของเมล็ดข้าวกล้องยาว 7.29 ± 0.22 มิลลิเมตร กว้าง 1.87 ± 0.05 มิลลิเมตร หนา 1.67 ± 0.04 มิลลิเมตร ขนาดของเมล็ดข้าวสารยาว 6.84 ± 0.20 มิลลิเมตร กว้าง 1.78 ± 0.05 มิลลิเมตร หนา 1.62 ± 0.05 มิลลิเมตร ข้าวกล้องสีขาว รูปร่างเรียวยาว (3.90 ± 0.16 มิลลิเมตร) น้ำหนัก 1,000 เมล็ดเฉลี่ย 21.80 กรัม น้ำหนักข้าวเปลือกต่อถัง 9.78 กิโลกรัม
ลักษณะอื่น ๆ	- ผลผลิตในนาเกษตรกรอยู่ระหว่าง 371 – 484 กิโลกรัมต่อไร่ - ออกดอก 75 เปอร์เซ็นต์วันที่ 30 ตุลาคม - 2 พฤศจิกายน
ลักษณะเด่นพิเศษ	- ต้านทานต่อโรคไหม้และค่อนข้างต้านทานโรคขอบใบแห้ง ในเขตภาคเหนือตอนบน - ต้านทานต่อเพลี้ยกระโดดหลังขาวในเขตภาคเหนือตอนบน

ข้าวเหนียวพันธุ์เขี้ยววู GS. No. 8974

ภาพที่ 1 ระยะแตกกอ ทรงกอตั้ง

ภาพที่ 2 ระยะออกดอก

ภาพที่ 3 ระยะสะสมแป้ง

ภาพที่ 4 ระยะสุกแก่ทางศรีรวิทยาและเก็บเกี่ยว

ภาพที่ 5 รวงข้าวเหนียวพันธุ์เขียวสูง
เปรียบเทียบกับข้าวเหนียวพันธุ์ กข6

ภาพที่ 6 ลักษณะเมล็ดข้าวเปลือก
ข้าวกล้อง และข้าวสาร

ข้าวเหนียวพันธุ์เขียวสูง GS. No. 8974